

DOMOLJUB

Glasilo Jugoslovanske Kmetске Zveze

Izhaja vsako sredo ob 5. uri zjutraj. — Cena mu je 15 K na leto. —
Za Nemčijo 18 K. — Za Ameriko in druge tuje države 20 K. —
Posamezne številke se prodajajo po 50 vinarjev.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. — Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Prvi redni občni zbor Jugosl. Kmetске Zveze.

Minister Roškar.

V sredo, dne 7. t. m., se je vršil ob štiri popoldne v veliki dvorani hotela Unioa prvi redni občni zbor J. K. Z. Dvorana je bila polna, cela Slovenija zastopana po najboljših možeh in najrazboritejših borcih za gospodarsko in politično osamosvojitvev jugoslovanskega kmeta na podlagi krščanske ljubezni in vzajemnosti stanov. Govore so spremljali živahni medklici, glasna odobravanja. Sto in sto stvari, ki so ležale posameznim zaupnikom na srcu, bi ne moglo priti na dnevni red, ker bi moralo potem trajati več dni. Prilike slovenskega kmeta so tako težke, tako kričeče in krivica, ki se mu dela, tako velika, da mora na dan, da ji ljudstvo mora dati duška. Zato je nujno in neobhodno potrebna kmetška zbornica, v kateri bodo kmetški poslanci ne le sklepali, marveč svoje sklepe tudi udeleževali. Ako ni bilo še dosedaj te zbornice, je to pripisovati le še ne dovolj trdni organizaciji, upati pa smemo, da bo danes leto kmetška zbornica dejstvo, mimo katerega ne bo mogel nihče, najmanj pa ljudje, ki nimajo nobenih zaslug za ljudstvo in nikakega zaupanja.

Poslanec Brodar.

Burno pozdravljen otvori načelnik J. K. Z. in nar. poslanec Brodar občni zbor. Predragi tovariši! Otvarjam prvi redni občni zbor J. K. Z. in pozdravljam vas vse, ki ste prihiteli, da pregledate naše mlado delovanje in daste smernice bodočemu delu! Čast mi je pozdraviti prvega jugoslovanskega ministra — kmeta, Roškarija (viharno živijo klici, ki se komaj poležejo), čast mi je pozdraviti poverjenika za kmetijstvo, kmeta Jana. (Viharno odobravanja.) Ta dva kmeta na odgovornih in važnih ter za razvoj kmetijstva tako pomembnih mestih sta prvi sad intenzivnega dela J. K. Z. (Klici: Tako je!) Mi se bomo združili še bolj, zvezali še tesneje, in ne bomo odnehali poprej, dokler ne pride jugoslovanski kmet v javnosti do one besede in veljave, ki mu gre po njegovem številu, moči in poštenosti. (Viharno odobravanja.) Ker čas hiti, in je mnogo materiala na dnevnem redu, oddajam besedo tovarišu ministru za poljedelstvo Roškarju, da nam poroča o našem položaju ter izglelih za bodočnost. (Burno odobravanja.)

Predragi! Živimo v težkih časih draginje in pomanjkanja. To je splošno, svetovno. In če se v Jugoslaviji, ki leži ob morju, ki je povečini poljedelska država, čutimo tako težke posledice tega zla, potem vedite, da je drugodi še veliko slabše in hujše. V Belemgradu je draginja tri- do štirikrat tako velika kot pri nas (začudenje), v Nemški Avstriji niti moke niso imeli za velikonočni kolač. In če stane pri nas kg mesa 24—30 K, stane v Avstrijski republiki 120 K (začudenje). Koliko težje prilike in težavnije preživljanje je torej tam kot pri nas! Pa mi imamo še vsaj up na boljšo bodočnost: Letina naj nam dobro obrodi, pa smo iz krize Tega upa naša severna sosedica nima, ker nima polja, in ne bo nikdar mogla sama sebe preživeti! — Eno pa stoji, predragi tovariši! Na nas samih leži uredba kmetškega stanu. Mnogo bo dela, sitnega, težkega, trdega, a vse bomo premagali, ako postavimo združeni kmetški organizaciji pravi temelj. In ta je krščanska ljubezen, ker edino v tej je trdna pozicija, katere nihče ne zmagaja, nihče ne premaga. Ali bi bilo dobro, ko bi gospodarili oni, ki niso še nikdar ničesar naredili za kmetško stvar? (Klici: Nikdar ne bodo!) Oni katerih edino delo so napadi na našo stranko? (Klici: Fuji! dr. Puc! Škandal!)

Kot rečeno — je draginja svetovna, drugod še mnogo hujša kot pri nas. Amerikanec mi je pravil te dni, kako je srečen, da je prišel domov, ker mu tam ni več obstanka. In Amerika ni imela fronte, tudi v vojni soudeležena je bila razmeroma le malo časa. Res je hudo tudi pri nas, ali pa kdo res strada pri vseh nerednostih pri trgovini in izvozu, ki so se godile zadnje mesece? Ampak cene med poljskimi in tovarniškimi izdelki niso primerne, in to je, kar nam povzroča veliko skrb za zdrav obstanek kmetškega stanu. (Viharno odobravanja.) Vzrok temu pa je v prvi vrsti dejstvo, da smo glede vseh industrijskih izdelkov navezani na tujino in pa naša slaba valuta. Izboljšati to, je sicer lahko reči, stvar pa ni tako enostavna. Vrednost dinarja zopet počasi raste. Dinar danes sicer nima po-

polnega kritja v zlatu, zato pa imamo mnogo državnih rudnikov, gozdov in posestev. Hercegovina ima tako bogate rudnike, da jih občudujejo Angleži. (Klici: Občudovanje od strani Angležev je za nas nevarno! — Smeh.) Ako bi mi te produkte začeli izvažati, bi to mnogo pripomoglo k izboljšanju naše slabe valute. Glavno pa je: Več izvoza, manj uvoza! To more imeti za nujno posledico izboljšanje naše slabe valute, potem smemo tudi upati, da bomo dobili tovarniške izdelke po zmernih cenah. Premotriti bi bilo treba,

Pozabiti ne smemo na proizvajalce in na druge. Setev lanu in konoplje moramo spet začeti gojiti. Ali ni pisa na naša hrvaških kmetov in kmetič res lepa, ako je čista? Poleg tega je pa naše domače blago štirikrat trdnješe od onega iz tujine. Z veseljem se spominjam slovenskih teric, tkalcev in kolovratov, ki so jih vrtile žene in dekleta. Zadruga naj naroči tkalne in pletilne stroje. Imeli bomo domače blago poceni in trdno ter trpežno. V kolikor mogoči neodvisnosti od inozemstva in v najširšem ustvarjanju domačih izdelkov je naša rešitev.

Vedeti moramo, da je Srbija izčrpan in neurejena vsled dolgotrajne vojne. Ljudje se bili več v vojni kakor doma. Nima jo ne živine, ne bran, ne plugov, ne gospodarskega in poljedelskega orodja, sploh nobenih predpogojev za ustvarjanje velikih in hitrih poljskih produktov. Tam torej nimajo še podlage za poljedelsko povzdigo. Zato smo sklenili, da nakupijo žlvino pri nas. Smemo upati, da pojde z našo živino tudi naš pokret na jug, in da bo v doglednem času postal položaj jugoslovanskega kmeta mnogo ugodnejši.

Za uspešen razvoj zadrugištva pa je potrebna složnost, edinstvo in skupnost. Za sebičneža, ki ne gleda na skupno dobrobit, zadruga ni. Za zadržno življenje je treba osebnih žrtv, krščanske ljubezni do bližnjega. (Odobravanja.) Ali ne vidimo tega povsodi? Združeni moramo biti tudi politično in tako, da se nam bodo drugi prostovoljno približevali. Zato je najžalostnejše, da so brezvestneži zanesli razdor v kmetске vrste. Dajmo svojim stanovskim tovarišem dober vzgled, pokažimo trdno voljo, pošteno in dobro delo, in sami bodo prišli k nam nezaupneži. Mi moramo pr-

vladati. (Odobranje.) Ali naj prepustimo osrečevanje drugim, ki trde, da je zemlja last vseh? — Kako bi izgledalo potem? — Ali še kdo tako zvesto in trdo dela kot kmet? (Klici: Nihče! Pa ne osem ur! Noč in dan! Kot črna živina!) Ali bo delal tudi tedaj, ko ne bo imel pravice do svoje zemlje? (Klici: Nikdar, nikoli!) Ali bo tedaj boljše in cenejše, ko nastopijo lenuhi? (Smeh.) Glede agrarne reforme, o kateri govorimo toliko, sem za svojo osebo mnenja, da bo treba dobro premisliti in previdno postopati. Na Hrvaškem in v Bosni ni niti ljudi, ki bi bili zmožni vprašanja tudi prav izpeljati. Ako bo prevzel zemljo vsak, ki ni še nikoli držal za plug, bo prvi dan rekel: Oj, z Bogom ti zemlja, v mestu je boljše! (Smeh.) Pri razdelitvi zemlje mora biti merodajno predvsem tudi jamstvo, da se ta tudi res obdela v prid človeštvu. (Odobranje.)

Pri proračunu za 1919 in za prvo polovico 1920 je prejšnja vlada nakazala dež. vladi, poverjeništvu za kmetijstvo vsoto 4.893.768 K, sedaj smo to zvišali za proračun za leto 1921 na 16 milijonov K. Te vsote so pripravljene za Vas. Naložiti se morajo v kmetijstvo kot kapital, ki bo nesel mnogo obresti vam in državi. Za združni pouk je nakazanih 50.000 K. Na štajerskem imamo samo 2 kmetijski šoli, pa še te so bile slabo obiskane. Mi potrebujemo strokovnega pouka, ta mora že v naše ljudske kole (Viharno odobranje.) Enako potrebujemo dobrih ekonomov, za katere bomo tudi skrbeli.

Najhujše zlo današnjih dni so štrajki, ki manjšajo produkcijo in večajo bedo. Zdaj štrajkajo celo dijaki, vse štrajka, le še kmet in duhovnik ne. (Smeh.) Vsak naj izpolni svojo dolžnost, svojo nalogo naj naredi. (Viharno odobranje.) V tem je naš spas. S tem bomo izboljšali svojo valuto in svoj gospodarski položaj. Kaj pa če bi začeli kmetije štrajkati? — A ti ne bodo do skrajnosti. Ko bodo pa hoteli vzeti kmetu zemljo, tedaj bo štrajkal kmet, a za štrajkom bo prišla lakota in smrt. (Viharno odobranje.)

Torej ali naj res prepustimo vodstvo drugim? Kaj ne vemo, da hočejo ločitev zakona? Mari ni znano, da hočejo križ iz šole? Ja, ali bo izgledalo potem življenje še človeško? (Klici: Živalsko bo! Ne pustimo!) Prepričan sem, da storite vsi svojo dolžnost. Slovenski kmet ne potrebuje kuratle, torej sam naj gre na delo! Dovolj je trpljenja, naj pride po zmagi tudi za nas čas oddiha, da si odpočijemo. Toda še bomo prestali marsikako preizkušnjo. Treba je erca in odločnosti, pa nam postavodaja ne bo v pogin kot dosedaj.

Zavedajmo se torej svojih dolžnosti, poklica do človeštva. Gospodarstvo je naše, o svojih stvarih bomo odločali sami na podlagi križ, pravičnosti. Potem bo gotovo božja pomoč z nami, in zato smemo zaupanjem zreti v bodočnost. Kubezen do bližnjega, ki naj preveča naše vrste, bo rodila božjo ljubezen do nas. Naprej po jasno začrtani poti, in Bog z nami!

Poverjenik za kmetijstvo, kmet Jan.

Predsednik Brodar se zahvali govorniku in odda besedo poverjeniku za kme-

tijstvo, kmetu Janu, ki burno pozdravljen in aplavdiran zavzame svoje mesto.

Veliko lepih besedi se dandanašnji povsod sliši, a jaz pravim: Dejanj je treba! Hočem povedati par besedi o živino- in prašičoreji. Poverjeništvu za kmetijstvo je dobilo za leto 1919 in za prvo polovico 1920 na razpolago bore štiri milijone in pol, kar je veliko premalo, ako premislimo, da izdajo za druge stanove in stvari sto in sto milijone, za naš glavni stan, ki tvori 82 odstotkov prebivalcev cele države pa samo to neznatno kapljico v morju. Proračun je bil tedaj narejen v hitrici samo za bivšo Kranjsko, na štajersko, Koroško in zlasti na Prekmurje pa ni mislil nihče; 30.000 K, ki so jih nakazali v pospeševanje govedoreje na Slovenskem je tako neznatna vsota, da se niti ne pozna v posameznih krajih. Sedanja vlada je kredit za kmetijstvo 4krat pomnožila, na 16.600.000 K, pa je tudi ta vsota z ozirom na druge izdatke veliko, prav veliko premajhna. Živinoreja je bila prej podpirana tudi z Dunaja, a je šel denar na Pincgavsko, nemške dežele in v Švico. Stojimo na stališču, da mora naš denar ostati doma, naš kmet mora imeti od njega korist, ne tujec. (Aplavz.) Govedorejo je treba pospeševati vsestransko, da bomo doma lahko nakupovali potrebne plemenske bike, krave in teleta.

Napravili smo prvi korak: 100.000 K bomo razdelili pri licitovanju plemenskih bikov. Ta vsota je sicer zelo majhna, a prvi korak naprej je, od vlade pa zahtevajmo višje vsote, ker to ni nič.

Aprila in maja se vrši v Sloveniji licitovanje bikov. Komisije bodo obstojale iz okrajnega zdravnika, iz veščaka in zastopnika občine, katerega izvoli obč. odbor. Političnega uradnika smo od komisije odvrgli, ker nam je bil že preje v škodo in sramoto. (Klici: Prav je! Dobro!) Meni se je primeril slučaj, da politični uradnik ni ločil bika od telice in voľa od bika. (Smeh.) Ko sem ga opomnil, da dela taka nevednost celi komisiji sramoto, je de'al, da je baš prav, da je zraven, se bo še vsaj naučil. (Smeh.) Jaz pa pravim, najprej naj se nauči, potem naj pa pride! (Odobranje in smeh.) Župana zato nismo postavili v komisijo, ker so semtertja tudi župani taki kot oni politični uradniki, občinski odbor bo pa že vedel poiskati na boljšega moža iz svoje srede. (Odobranje.)

Za premovanje goveje živine so nam dali 50.000 K. To vsoto moramo porabiti do 2. junija t. l. Ker pa do tedaj ne moremo nič izdatnega skleniti, je vlada sklenila dati to vsoto za licitovanje mlajših bikov, kažejo, da bodo za plemo sposobni.

Za prašičorejo imamo zaenkrat na razpolago le 50.000 K. Prašičoreja je za kmeta velika sreča ali nesreča. Skrbeti moramo za križanja, ker je znanstveno dognano, da so križani prašiči mnogo manj dostopni za kužne bolezni. Kdor si hoče nabaviti dobrega plemenskega merjasa ali svinjo, naj napravi prošnjo na Kmetijsko družbo ali poverjeništvu za kmetijstvo, pa mu bo ustrezno. Sklenili smo, da bosta delala Kmetijska družba in poverjeništvu za kmetijstvo skupaj sporazumno.

Ovčjereja je zadnja leta mnogo preveč nazadovala. Dvigniti jo moramo na

prejšnjo stopinjo in jo izboljšati. Volnenih izdelkov potrebujemo zelo veliko, volne pa ni. Zato potrebujemo kar največ pašnikov. Zahtevamo, da nam vlada odvzete vrne. Pravijo, da so kmetje med vojno obogateli. Res je marsikdo spravil kak tisočak, a če hoče kmet danes popraviti gospodarska poslopja, nabaviti gospodarsko orodje in obleči ter obuti svojo družino, mu ne bodo zadostovali prihranjeni papirji, zmanjkalo jih bo, in v 10 letih bo kmet v huših dolgovih kot je bil pred 10. leti. (Burno odobranje, Res je! Tako je!) Ako smo steber države, potem je dolžnost države, da za nas skrbi. (Klici: Tako je!) Zato smo zahtevali mnogo višje vsote za povzdigo kmetijstva, živinoreje, prašičoreje in ovčjereje po 400.000, 400.000 K in 200.000 K ter 50.000 za ovčjerejo.

Kmetijski pouk je neobhodno potreben. Celoleten kakor tudi zimski tečaj za fante in dekleta. Le teorija združena s prakso ima kal uspeha in hitrega napredka v sebi. (Tako je!) Zato smo zahtevali 3 milijone K za zidanje vzorne kmetijske šole.

Melioracije za zboljšanje pašnikov znašajo 180.000 K. Na videz je ta vsota visoka, a potreba je tako velika da tudi ta vsota niti zdaleka ne zadostuje. Pašniki šele nudijo pravo, krepko, čvrsto in zdravo plemensko živino; to pa je predpogoj dobre govedoreje. Mesta in industrijski kraji bodo imeli od tega mnogo dobička, ker bodo imeli več dobrega masla in mesa po mnogo nižjih cenah na razpolago.

Kmetijsko poverjeništvu bo storilo vse korake, da se kmetu položaj izboljša, da se mu bo de'lo izplačalo. Bil rem kmet, sem in ostanem. Obljubljam, da bom napol vse moči v dosegu našega namena. Upam, da se bodo v naokrajši bodočnosti naše želje tudi uresničile. V to nam Bog pomagaj! (Viharno odobranje.)

Predsednik pozdravi prvoboritelja koroških kmetov, Grafenauerja, in zastopnika APS, nar. posl. dr. Šimraka, ter načelnika hrvatske seljačke demokracije Bariča, ki burno pozdravljen prevzame besedo.

Barič.

Seljačka bračo! Večinu Jugoslavije tvore seljaci. Onda mora biti seljačka država, seljačka politika, pa više se zanima za vse drugo, nego za seljaka. Kod markiranja, kada so oduzimali 20 % našim ljudima, nigdo nije pitao za ovaj porez našog naroda. Sve grode: Gimnazije, realke, a za seljaka je škole nema. Zašto? Jer smo najslabije bili dosad organizovani. Pa sada, kada se hrv. seljak diže, kažu: Hrvatska je u opasnosti! Zašto? Jer od seljačke ruke i muke drugi dobro žive. Pa kao sam već kazao: Hrvatski se seljak diže. Da on nema primere, ne bi išao. Posvuda se širi seljačka sloja. Hrvatski seljak uzro je slovenskog brata in progledao. Zajedno idemo i zajedno zmagamo.

Brodar: Po tovarišu Bariču pošiljamo hrvatskim seljakom tisoč pozdravov. Gro-moviti živijo. Nato da besedo dr. Kulovcu, ki poda kratko tajniško poročilo: Ker ne dopušta čas, se bom omejil: Načelstvo je poslovalo dobro. Vsak mesec so se vršile seje o perečih tekočih zadevah. Še ne v enem letu je organizacija K. Z. skoz docela

izpeljana. Kjer so obstojale prej, so bile le na papirju, danes pa dela vse in se giblje. Temelj je tu, a graditi je treba dalje. Po-vedati je treba vsakemu našemu članu, da je njegova dolžnost, delati za našo stvar vsepovsod, ker trdna organizacija je pred-pogoj uspeha. JKZ je imela svoje tajništvo, v katerem je bilo mnogo življenja, iz kate-rega je izhajalo mnogo življenja. V bodoče naj se vse K. Z. redno oglašajo, naj redno dopisujejo, naj pošiljajo nasvete. Zveza po časopisu je bila zelo ozka, vendar se mora ta potom »Domoljuba« še poglobiti. Ko smo ustanovili JKZ, tedaj smo z žalostjo opazili, da je prišlo naše združništvo v neko ne-varno dremotno stanje. Razpaslo se je bla-go in oderuštvo ko pred leti denarno. Prva naša skrb je bila, kako bi mi spravili živ-ljenje v združništvo. Ustanavljati smo za-čeli nabavne in prodajalne zadruge. Te so zaslug JKZ. Njena naloga bo, da ta pokret v svojem drugem poslovnem letu tudi iz-vede in da priskoči bratom Hrvatom v or-ganizaciji na pomoč. Te dni se bo osnovala Gospodarska Zveza v Zagrebu. (Gromoviti živio-klici!). Svoje pristaje Roškarja in Jana je postavila na vodilni mesti in pojde to pot tudi naprej. (Odobranje.)

Volitve načelstva.

Na predlog tov. Pirca iz Sodražice iz-voli zbor načelnikom zopet tov. Brodaria enoglasno. Na mesto tov. Iskre se izvoli za 2. podnačelnika tov. Ant. Pogorelec iz Strug. Zbor potrdi 9 starih odbornikov in izvoli tri nove. Namestniki ostanejo kakor dosedaj.

Nato so bile sprejete še sledeče resolu-cije:

1. Poverjeništvu za kmetijstvo se po-ziva, da se za cepljenje prašičev v vsaki občini nastavi spreten možakar, ki bo opravljal ta posel.

2. Kmetijska družba naj se preosnuje na zadrugi podlagi. Upeljuje naj se prisilne zadruge.

3. Kjer imajo občine skupne pašnike, se isti ne smejo deliti.

4. Poverjeništvu naj skrbi za dobra strokovnjake, da bodo hodili predavat. Protestiramo, da sedanji strokovnjaki izrabljajo svoj poklic za agitacijo za SNS.

Zbor se zaključi tik pred sedmo uro zvečer.

Voz vlečejo iz blata.

Že smo enkrat povdariali, v kakšnem obupnem položaju so pustili liberalci in socialisti državni voz. Če pomislimo, da znašajo dnevni stroški naše države 7 mili-jonov kron, dohodki pa samo 2 in pol mi-lijona, potem smo si na jasnem, pred kakš-no ogromno nalogo stoji naša vlada in kam bi prišla država, če bi ostali na krmilu prejšnji možje, ki niso skoro geniji mezinca, da bi državni denarni promet spravili v ravnotežje, pač pa so pridno trošili držav-ni denar. Trgovino so prepustili verižnikom in bankam, davka na vojne dobičke niso hoteli izpeljati itd. Tako bi morala iti dr-žava k vragu.

Priznati moramo, da je sedaj že mno-go, da morda že preveč zamujenega in mar-

sikatore liberalne brezvestnosti ne bomo popravili niti v 10 letih (misi na valuto!) toda sedanji vladi se mora v resnici na lju-bo priznati, da skuša državni voz potegniti iz blata, kakor težko to gre. Treba je torej predvsem znižati stroške in zvišati dohod-ke. Kako to?

Glede znižanja stroškov je predvsem vlada odredila takojšnjo demobilizacijo. Vojaštvo stane ogromne vsote in čeprav naše meje niso še urejene, je vlada poslala velik del vojaštva (srbskega predvsem) do-mov, da s tem prihrani državni blagajni ogromne stroške.

Dalje je vlada začela štediti pri upravi. Vsem uradom je naročila, naj skrajšajo število svojih delavnih moči na najmanjšo možno mero. Studentom, kateri so dobivali brez potrebe visoke podpore, so iste odrekli, zato so jih liberalci nahujskali v štrajk.

Tako se kaže, kako se vlada povsod trudi, da zniža državne stroške.

Na drugi strani je treba zvišati dohod-ke. Predvsem je predložila v regentovo po-trditev davek na vojne dobičke. Prejšnja li-beralna vlada davka na vojne dobičke ni upala izpeljati, ker ima vse svoje pristaše ravno v vrstah teh ljudskih pijavk, sedanja vlada pa je postavila zakonski načrt tega davka na dnevni red v državnem zboru, toda, ker liberalci ovirajo delo, za davek se pa mudi, je vlada kar preko državnega zbor-a dala ta davek v potrditev in je sedaj upeljan kot časna postava. Tako bodo vendar enkrat prišli vojni dobičkarji na vr-sto, v kolikor niso svojih možen že po-skrili. Do 80 odstotkov vojnega dobička bo šlo v državno blagajno.

Druga zelo važna naredba za ozdravi-tev državne blagajne je trgovina. Kdaj smo že mi opozarjali, naj država sama potom zadrug vzame ves promet z žitom v svoje roke in milijone, ki jih sicer zraven zaslu-žijo verižniki, vtakne sama v žep. Toda na-šli smo pri liberalcih gluha ušesa. In tako smo na stotine milijonov vrgli v nenasitno žrelo judovskih in krščanskih kapitalistov. Sedaj pa je vlada odredila, da prevzame ves izvoz žita, živine in moke država sama v roke in sicer potom zadrug. Tako je seda-nja vlada prva, ki priznava delovanje za-drug in jim daje prednost pred trgovci. Ves dobiček, ki ga bo dobila država pri tej tr-govini, se bo razdelil tako: ena četrtina za invalide, druga četrtina za poljedelsko orodje v krajih, ki so po vojni oškodovani, tretja četrtina za zgradbo pristanišča v Be-lemgradu, in četrta četrtina za državno bla-gajno.

No, če sedanja vlada izpelje to dvo-je, kar je sedaj z vso odločnostjo pričela, namreč davek na vojne dobičke in izvoz žita v lastni režiji, potem se bo morala tudi valuta počasi boljati in tako draginja pa-dati, dasi s tem še ne upamo, da se bodo stroški in dohodki izravnali, vendar ne bo-mo hiteli v propast kamor nas je zagnala prejšnja vlada.

Voz se vleče iz blata, težko gre in po-čas, kmalu še ne bo na suhem, toda gre. In le če bodo enkrat državne finance trdne in valuta zboljšana, le potem se bo draginja manjšala. Drugače mora stalno kvišku.

Dokazov jim je zmanjkalo.

Na naš članek, ki dokazuje, kako je Samostojna kmetijska stranka v svojem bi-stvu in po svojih načelih ravno tako proti-krščanska in svobodomiselna kot so vse druge liberalne stranke, ne najde »Kme-tijski list« nobenega odgovora več. Popol-noma jasno: škofje in duhovniki so pokli-cani, da sodijo, ali se gotova načela stri-njajo z verskimi resnicami ali ne, in če vsi ti škofje in duhovniki verski program Sa-mostojne obsojajo, potem je stvar tako jasna, da mora tudi Kmetijski list molčati. Zato na naše dokaze nima drugega odgo-vora kot zmerjanje. Imenuje nas klepetave babe in s tem je naš članek seveda pobit.

Za drugič priporočamo gospodi okrog »Kmetijskega lista«, naj ne sodi o verskih stvareh, o katerih nima ravno preveč ume-vanja.

Iz Kmetijskih Zvez.

OKRAJNA KMETSKA ZVEZA ZA KAM- NIŠKI OKRAJ

ima svoj redni občni zbor dne 18. aprila 1920 popoldne ob 2. uri v Kamniškem do-mu v Kamniku. Vabimo vse krajevne Kmetijske zveze, da pošljejo na ta občni zbor svoje zastopnike. Vabimo tudi vse posamezne člane Kmetijske zveze, da se občnega zbora zboru gotovo udeležijo. Na občnem zboru se bodo obravnavale zelo važne politične zadeve, o katerih bo po-ročal poslanec Štercin, kakor tudi o po-spešitvi zadrugnega gospodarskega dela v okraju.

+ Velik shod Kmetijske zveze v Treb-njem. V nedeljo dne 11. t. m. se je vršil v Trebnjem na Dolenjskem zelo dobro ob-iskan shod Kmetijske zveze. Govorila sta gg. Stanovnik iz Horjula in Iv. Gostin-čar iz Ljubljane. Nad tisočglava mno-žica je obljubila trdno in neomajno zve-stobo S. L. S.

Iz tajništva JKZ.

V sredo 7. aprila popoldne po shodu zaupnikov SLS se je vršil prvi občni zbor Jugoslovanske Kmetijske Zveze. Udeležba iz vseh strani Slovenije je bila veličastna. Predsedoval je poslanec Brodar, poročala sta minister Roškar in poverjenik za kme-tijstvo Jakob Jan. Za načelnika je bil zopet izvoljen poslanec Brodar, za I. podnačelnika poslanec Pišek, za II. podnačelnika posestnik Pogorelec iz Strug, za III. pod-načelnika gerent Karpe iz Most. V odbor so bili na novo izvoljeni Iv. Rakoše, J. Kun-tarič in Fr. Pirce. Sedaj je čas, da imajo tu-di okrajne KZ. in njih podružnice po de-želi svoje obilne zборе. Pregledajo naj svo-je enoletno delo, presodijo svoje uspehe in napravijo načrt za svoje bodoče delo. Ve-liko delo čaka kmetisko organizacijo v pri-hodnjem poslovnem letu. Zato ne odlašajte z občnimi zbori. Takoj na delo za občne zборе! Tekom tega in prihodnjega meseca se naj izvršijo povsod občni zbori.

Agitacija. Povsod na delo za nove člane KZ. Zadnji shod zaupnikov je dokazal

...a so moč. Za vsakim zaupnikom, ki jih je bilo 2500, je stala cela organizacija. Vsaka organizacija naj pomnoži svoje članstvo. Pobirajte članarino. Prav posebno agitacijo razvite za naše glasilo — »Domačub«.

Stik vseh KZ, naj bo s tajništvom kar sajost. Gledali bomo za hitro delovanje v reših stvareh.

Koledarček JKZ je še vedno na razpolago. Kdor ga še nima, naj ga nemudoma naroči, ker ga imamo le še nekaj izvodov.

Razgled po svetu.

Jugoslavija.

i Italijanske spletke. Italijani so menda dosegli v Parizu, da Črnogorci z glasovanjem določijo, če hočejo pripadati Jugoslaviji ali ne. Sedaj pošiljajo Italijani celo vrsto svojih agentov v Črnogoro, ki hujskajo in rovarijo zoper Jugoslavijo in hočejo s tem vplivati na glasovanje. Tako grdih sredstev kot Italija se ne poslužuje nobena država, če izvzamemo Turčije.

i Stavka v Trstu. V Trstu vlada grozna razmere. Italijani Trst popolnoma zamenjajo in delavci kmalu ne bodo imeli ne dela ne jela. Zato se je proglasil splošni štrajk, elektrarna, plinarja in vodovod počivajo. Vlada je poklicala vojaštvo na pomoč, ki pa le nepopolno nadomestuje delavstvo.

i Državni zbor bo delal. Ker je vedno delo državnega zbora nujno potrebno, da pridemo do volitev in rednih razmer, in ker liberalci nalašč ovirajo delovanje s tem, da se se ne udeležujejo in tako povzročajo neskladnost zbornice, je ministrski predsednik Protić sklenil, da vlada zniža število poslancev, ki je potrebno za sklepčnost zbornice, od 147 na 100. Edino pametno!

i Srbija zahteva od Nemčije vso živino, katero sta ugrabile svoj čas iz Srbije Nemčija in Avstro-Ogrska, namreč 52.000 volov, 100.000 plemenskih krav, 5000 bikov, 5000 kobil, 1000 žrebcev, 2200 konj in 4000 ovac. Razven tega še tirja Srbija od Nemčije razno ugrabljeno industrijsko blago v vrednosti 200 milijonov dinarjev, 300 železniških mostov, telefoničnih ter brzojavnih priprav za 200 milijonov. Del teh zahtev pričakuje Srbija že v juniju.

i Zveze s Vatikanom. Naša država je imenovala za svojega poslanika pri papežu dr. Bakotića, ki ga je sv. Oče dne 13. p. m. sprejel. Istotako je papežev poslanik Kerubini prisel že v Beograd.

i Bridko spoznanje. Znano je, kako so bili liberalci vedno hudi na Ljudsko stranko, ker le ta zahteva za Sloveńijo samoupravo: Slovenci naj sami sebe komandirajo, skupnost z Belgradom naj bo le v tistih stvareh, ki so vsem državljanom skupne. Kako so pisali in vpili, da smo mi sovražniki edinstva itd. Danes pa liberalci že sami preklinjajo svoj centralizem (to se pravi: o vsem namreč piše v nedeljski številki: »Izjava se najgrti centralizem, dogajajo se teroristične (nasilne) odredbe, kakršnih nismo bili vajeni niti v Avstriji (tj. liberalci bi takoj rekli, če bi to pisal »klerikalec«: fuj avstrijakant!), a

dosedanje nadležne vlasti so brez vpliva in moči. Kam plovemo?»

i Belgrajski študenti so liberalci nahujskali na štrajk proti vladi, ker le-ta stoji na stališču, da je sedaj treba povsod štediti in je tudi črtala vse tiste dijaške stipendije, ki so se izkazale za nepotrebne.

i Podivjanost. Poslanec Hrvatske ljudske stranke Stanko Banić je 3. t. m. došel v Dubrovnik, kjer so ga liberalni študentje in drugi liberalni »izobraženci« dejansko napadli, da je komaj ušel njihovemu nasilju. Kakor vidimo, se v podivjanosti in surovosti vse svobodomselne stranke počenši od komunistične doli do kmetijske samostojne kosajo za prvenstvo.

i Ruski begunci. Začetkom aprila se je nabralo v Jugoslaviji do 30.000 ruskih beguncev, ki so bežali pred rdečim nasiljem ruskih bolševikov. Ti begunci bodo naseljeni po vseh krajih Jugoslavije.

REKA.

Menda je rešitev jadranskega vprašanja pred durmi. Italijani se na vso moč trudijo, da bi obdržali Reko in sedaj pravijo: ali hočete Skader ali Reko. Jugoslovani odgovarjajo: Oboje hočemo, ker je oboje naše. — Na Reki je izbruhnil štrajk, ker d' Annunzio izganja delavstvo in ker vlada lakota. Delavstvo zahteva, da se takoj upostavi promet z Jugoslavijo in da se sedanje poveljstvo odstrani z Reke.

ITALIJA.

V Italijo je došel avstrijski državni kancelar (zunanj minister) dr. Renner. Italijanski ministrski predsednik ga je zelo prisrčno sprejel, ker na tistem upa, da bo Avstrijo še potreboval v boju proti Jugoslaviji. Dr. Renner je prišel največ po živila. Menda bo dobil nekaj olja in riža, drugega pa Italiji sami občutno manjka. — V gornji Italiji so vedno novi poboji in nove stavke ne samo v mestih temveč tudi po kmetih. To pa največ radi tega, ker so tam sama veleposessva, na katerih delajo odvisni kmetje (koloni). Ti kmetje so zato, da se ta zemlja odkupi in razdeli med nje, kar je upravičeno. V nekem mertu pri Bolonji se je vršil tozadeven shod, prišlo je do strelenja med zborovalci in vojniki. Zato je prišlo do splošne delavske stavke.

ČEŠKA.

Kako kruto postopajo češki svobodomiselnici z vernimi Slovaki, smo že večkrat pisali. Nobeno sredstvo svobodomiselnec ni pregrdo, kadar je treba zadati udarec krščanski misli. Tako poročajo sedaj slovaški listi sledeči dogodek:

V noči od 26. na 27. marca je v Ružomberku položil nek lonov pod tiskarno ljudske stranke peklenjski stroj, ki se je imel ob desetih zjutraj sprožiti in zadati vso tiskarno s celo zalogo papirja. To je delo taine roke, ki se zaganja ob vse, kar se je postavilo v obrambo vere in križa. Edini katoliški tiskovni zavod na Slovaškem so hoteli uničiti. Brezbožnemu morilecu ni niti prišlo na misel, da uniči 50 življenj, ki delajo v tiskarni. To je ljudomilo požrtvovalno delo, s katerim se ponajajo, češ, da hočejo dati ubožnemu ljudstvu kruha... S takimi sredstvi se dela pred volitvami na Slovaškem.

DANSKA.

Zadnje že smo poročali, kako se je danski kralj spri s svojo vlado. Ljudstvo je potegnilo z vlado in kralj se je moral pogajati. Pri pogajanjih so se sporazumeli, da se izvrše nove volitve, zato naj se izdela nov volilni red in splošni štrajk preneha. Ljudstvo pa je hudo na kralja in mu je priredilo neki dan mačjo godbo pod oknom s klici: Doli z republiko.

Tedenske novice.

Politične.

p Velikasten potek zbora zaupnikov Slovenske ljudske stranke, ki se je vršil 7. t. m. in ki pomenja zopet en korak naprej v razvoju te edine krščanske stranke v Sloveniji, bomo popisali v prihodnji številki, ker nam v tej nedostaja prostora.

p Nov list Ljudske stranke. Hrvatska ljudska stranka je začela izdajati v Diakovem nov tednik z imenom »Diakovačke Pučke Novine« in stanejo 48 K na leto.

p Uganka. Ivan Mermolja, voditelj liberalne stranke, razglašal v Kmetijskem listu, da delniška družba »Ekonom« ni za druga, v istem odstavku pa trdi, da se bo vendar razvil v mogočno združno moč. Dosedaj še ne vemo, kako se delniško podjetje izpremeni v združno moč, čeprav ni zadruga. Mermolja nam bo to razrešil z Ekonomom.

p Ljubši so jim žendari kakor duhovni. Piše se nam: Kakšno spoštovanje imajo »Samostojni« do duhovnov, se spozna iz besed, ki jih je govoril nek odličen samostojni kmet ob času zadnjega prebiranja mladeničev v Sevnici, ko so orožniki branili, da niso nekateri fantelini župnika dejansko napadli; tako-le se je izrazil: »Če bodo žendari s farjem držali, bo tudi njim kmalu odklenkalo, izgubili bodo ljubezen in zapuinanje in ljudje jim ne bodo več tolikokrat postregli kot do zdaj.« — Torej ljubši so jim žendari kakor duhovni. So li od orožnikov prešli več dobrot kakor od duhovnov? Sicer ljudje!

p Voditelj samostojnih v novomeški okolici. Avsec iz Gotne vasi obsoja. Okrožno sodišče v Novem mestu je z razodbo od 9. aprila t. l. obsodilo znanega agitatorja Samostojnih, Avseca iz Gotne vasi zaradi pregreška zoper zakon, oblastvo in javni red, ker je razžalil rubežnega organa davne oblasti v Novem mestu, na 5 dni zapora.

p Dostojno spričevalo je dal liberalni advokat dr. Lavrenčič znanemu liberalnemu voditelju Fajdigi v Sodražici. Poslal je namreč v list »Poslane«, kjer nove, da je Fajdiga, ki se dela vedno velikega ljudskega priatelja, kupil par vagonov koruzice po 3 K 50 vin in jo potem prodajal kmetom po 6 in 7 K. Na ta način je torej ta ljudski prijatelj zaslužil okroglo 60.000 K pri dveh vagonih.

Domače novice.

d Cenjenim naročnikom! Z današnjo številko smo ustavili dopošiljanje lista vsem onim, ki vključ večkratnemu onomnizno poslati naročnine za tekoče leto. — Doposiljali bomo pa pridržane številke ta-

koj, ko nam dojde plačilo po nakaznici ali položnici.

d Stokronski bankovci so s 16. aprilom sven veljave in se ne bodo nikjer več sprejemali ali zamenjavali.

d Petdesetkronski in dvajsetkronski bankovci se bodo zamenjavali samo še do pitega 15. maja t. l. in prenehajo po tem dnevu nepreklicno biti splošno plačilno sredstvo na naši zemlji. Zato ponovno opozarjamo občinstvo, da se pohiti z zamenjavo, da tudi eventualne falzifikate odda zamenjujočim blagajnam, ker po 15. maju t. l. se niti ponarejeni bankovci ne bodo več odvezali. Tudi se prošnje za naknadno zamenjavo ne bodo sprejemale. Do nadaljnjih odredbe ostanejo radi pomanjkanja novih malih bankovcev v prometu samo še kronski bankovci po 10 K, 2 K in 1 K. Vsi drugi kronski bankovci pa prenehajo po 15. maju t. l. nepreklicno biti splošno plačilno sredstvo na ozemlju kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev.

— Orožne vaje 1. 1920. Reger: Alexander je na predlog vojnega ministra odredil, da se v teku 1920. leta po potrebi pokličejo v dvomesečno vojaško službo v najpotrebnejšem številu rezervni častniki, zavezanci I. in II. poziva narodne vojske ter popisano vozarstvo iz naroda.

d Odločna odredba V Ljubljani se že eno leto zabavlja radi pomanjkanja stanovanj. 800 družin je brez strehe. Ljubljanska vlada hoče narediti konec tem neznosnim razmeram in je naročila stanovanjski komisiji naj vsem milijonarjem, inozemskim denarnim zavodom in uslužbencem vseh denarnih in večjih gospodarskih zavodov odpove stanovanja. S tem bodo vsi ti prisiljeni zidati svoje hiše, uslužbencem pa morajo zavodi zidati stanovanja.

d Iz Kmetijske županske zveze. — Na večstranska vprašanja če — in kdaj začne zopet izhajati strokovni list »Občinska Uprava«, se naznanja županstvo in drugim tem potom, da prične izhajati gotovo v doglednem času. — Za enkrat je to iz tehničnih razlogov še nemogoče, zlasti zaradi ogromnih stroškov in draginje tiska. — Člani »Kmetijske županske zveze« imajo pravico do pismenih pojasnil proti plačilu poštinih stroškov. — Piše se naj na naslov: »Km. žup. zveza — Ljubljana. — (Gl. »Domoljub« št. 10 od 10. marca 1920). — Odbor.

d Odgovor gospodu županu v D. v. P. Bodite brez skrbi glede na Vaše vprašanje. Tiste novice v »Domovini« nisem čital, ker ni čitanja vredna. Le čul sem o njej. Če pravi, da ni treba nobenih postavnih določb ali predpisov glede odgovornosti županov za vojna posojila, ampak da zadostuje že pamet sama, pravim pa jaz, da mora o tem soditi redni sodnik in sicer le na podlagi postavnih določil. — Ne, pamet sama je premalo, posebno če je ta pamet liberalna! F. K.

d Družine katerih očetje so padli na bojiščih kot jugoslovanski dobrovoljci, naj se javijo takoj društvu jugosl. dobrovoljcev, Ljubljana, Kolodvorska ulica 3 z navedbo svojega gmoletnega stanja in števila neprekrbljenih otrok.

d Uradni neboditatreba je na novo uvedeni roletni čas, ki bo trajal do 30. septembra. Upali smo, da nam je Jugoslavija

odnesla to neumnost, pa si menda minister za socialno akribstvo misli, da mora vsako neumnost zapadnoevropskih držav posnemati.

d Posojilo ljubljanski mestni občini. Vlada je dovolila mestni občini ljubljanski da najame posojilo 3 milijonov kron za zgradbo 3 stanovanjskih hiš na mestnem svetu na Prulah, in posojilo do največ 1 milijona kron za mestno pripravo.

— Vsem, ki imajo kaj podpore od sorodstva iz Amerike. Ljubljane, ki je prejel zasebno pismo od gospoda Walterja Predoviča (Vladimirja Predoviča), trgovca, Pueblo, država Kolorado, nam stavlja iz tega pisma na razpolago sledeče vrstice, ki naj bi jih ponatisnili vsi listi po naši državi: »Kakor hitro sem se (iz Jugoslavije) vrnil na to stran in spoznal, odkodi je prišlo vse, kar se tiče obleke, čevljev itd. — mislim namreč visoke cene — sem nemudoma opozoril naše ljudi, naj pošiljajo svojim dragim v domovino dolarje, ne pa zabojev z blagom, za katero morajo plačati trojno in četverno ceno. Prilagam vam prepis pisma, ki sem ga poslal vsem SHS časnikom v Ameriki. Večina njih je stver prevedla (pismo je namreč angleško) in je natisnila. Želel bi, da bi tudi Vito kopijo prevedli in gledali, da doseže pozornosti pri čim širšem delu našega SHS časnikarstva. Prosim, dodajte še to-le: Od časa, ko je »Jugoslav Relief« pričela agitirati in zbirati zaboje, je krona od 16 K za en dolar padla na 75 ali 100 za 1 dolar. (Opomba: Danes žalibog že tudi to ni več res!) a tudi cena za karsibodi v Ameriki je »Zbežala, kakor krave«. Čevlji, ki sem jih prodajal v svoji trgovini pred dvema letoma po 4 do 5 dolarjev, se danes prodajajo po 10, 12 ali 15 dolarjev par. Kakšne vrste čevljev torej bi se tukaj moglo prodajati po 1000 do 1200 K? V Ljubljani sem kupil (t. j. jeseni 1919) površnik za 18 dolarjev 50 centov ameriškega denarja, (Opomba: V našem je to bilo 1100 kron), v Ameriki bi pa enakega ne dobil izpod 65 dolarjev. Dve tretjini vse volnene obleke prihajata v Ameriko iz Anglije in Škotske. Zakaj torej naj bi naši izseljenci tukaj plačevali šestim vmesnim mešetarjem njihov profit pri tej obleki, ko morejo pošiljati svojim v Jugoslavijo dolarje in ima dolar, izmenjan (seveda v Jugoslaviji) toliko kupne moči, kakor 3 do 4 dolarji na naši strani? Zaboje, napolnjen s čevlji, oblačilom itd., utegne v Ameriki veljati 250 do 400 dolarjev — zdaj si pa predstavite, koliko kron more človek dobiti v Ljubljani za to vrsto in koliko blaga! Opozorite ljudstvo v Jugoslaviji potom svojega časnikarstva, naj piše svojim sorodnikom in prijateljem v Ameriki, naj pošiljajo namesto zaboja po toliko dolarjev, kolikor bi jih zaboje veljal. Pustite jim, da prihranijo tovarnino ali ekspresno pristojbino, ki bi jo morali plačati za vsaki funt. Čutim za svojo rodno zemljo in pri srcu mi je in želim, da bi se ji godilo dobro!

d Interniran je bil dne 30. marca g. kurat Ig. Zganjar na Premu. Zaprt je v Trstu. V trnovski dekaniji je vedno manj duhovnikov. V Šmihelu je umrl, v Harijah je zbežal, kaplan v Knežaku je zbežal, v Trnovem sta samo dva gospoda in zdaj ga še na Premu ni.

d Škodljivcem stopite na prate! Na brozovnih drogih od Zlebiča do Ribnice, med Sodražico, Loškimi potokom, Novo vasjo in Ložem, med Posavjem in Kamnikom, med Kranjem in Trzinom, med Kranjem in Koko razbijajo otroci in razni odrasli divjaki porcelanaste izolatorje, tako da bo morala poštna uprava te proge zapreti, ker novih izolatorjev ni dobiti. Naj ljudje sami pazijo na to, da se taki škodljivci izsledijo in naznanijo bližnjemu poštnemu uradu.

d Podivjana mladina. Povodom nabora v Trebnjem dne 26. marca t. l. so namerali naborniki naskočiti in opleni trgovine, gostilne in župnišče. Ker je o tej nameri okrajno glavarstvo že pravočasno izvedelo, izdalo je varstvene odredbe. Prepovedalo je točenje alkoholnih pijač in dirigiralo v Trebnje 25 mož močno orožniško stražo pod poveljstvom poročnika Tomžiča. To ni nabornikom ugajalo. Pričeli so se sovražno proti orožnikom obnašati. Rudar Ignacij Man elj iz Mirne je pridno organiziral nabornike iz mirenške in trebanjske občine na složno, skupno postopanje. Orožništvo ga je takoj zaprlo. Okoli 12. ure so dospeli naborniki iz občine Mirne. Zvedoč o arelaciji Mandelija so zahtevali njega izročitev, seveda brez uspeha. Nato se je postavilo do 150 nabornikov obeh občin v dvojne redove, nakar je korakala ta kolona proti gruči orožnikov, ki so stali pod poveljstvom poročnika na križišču ceste pred ljudsko šolo. Tam zapove neki nabornik: »Halt, links front!«. Ko je bilo to povelje izvršeno, stopi ta nabornik naprej ter reče poročniku: »Mi se imamo z vami pomeniti.« Spoznavši takoj položaj in namen, da hočejo naskočiti in razorožiti orožnike, potegne poročnik samokres ter ga nastavi naborniku na prsi z ukazom: »Tri korake nazaj!«. Obenem da orožnikom znamenje za rojno črto ter zapove naskok z bodali. Naborniki so bili presenečeni ter so se jeli umikati. Ko so pričeli zadaj lomiti nek plot, da bi na novo naskočili, je poročnik zavpil: »Na vsak nasilni napad odgovoril bodem s salvo iz pušk.« Nato so prihiteli še ostali orožniki izpred nabornega prostora in odpor je bil v kali zatrt. Zaprtih je bilo okoli 20 nasilnežev. V nedeljo dopoldne, dne 28. marca, je neki nabornik v bližini cerkve zagnal nekemu vojaku od komisije, misleč najbrž da gre za orožnika, odzadaj s tako silo kamen v glavo, da se je vojak takoj nezavesten zgrudil na tla. Ker je bila rana nevarna, so odpeljali vojaka v vojaško bolnico v Ljubljano, kjer je umrl. Kdo hujška mladino?

d Umrl je v Kamniku dne 10. t. m. zlatomašnik in župnik v pokopu g. Miha K o ž e l j, star 79 let. Pogreb je bil v ponedeljek dne 12. t. m.

d V Ljubljani so našli dne 9. t. m. utopljenega narednika Antona Jegliča. Izginil je na Veliki petek zvečer, ko je odšel s krojačem Ignacijem Čeponom iz gostilne »Beli volk« v Ljubljani proti Trnovem. Tam so ljudje začuli klice: »Ali nimaš zadosti!« in »Na pomoč!«, na to je vse utihnilo. Na utopljenčevi glavi so bile močne poškodbe.

d Igara »Na dnu sodbe« (Jos. Volc) se dobi zdaj tiskana pri »Dobrodelnosti« v Ljubljani. Poltarski nasip 10.

d Ročno torbico, črno usnjato, je pristil nek ženska velikonočni ponedeljek popoldne.

IZ MIRNE PEČI.

Zavedne kmetice na deželi nimamo časa v lepih pomladanskih dnevih, ko je vse polno dela doma, na polju in drugod, brati raznih dopisov v lažljivem, nekmetiskem in liberalnem časopisju. Opozorjene smo bile šele sedaj o velikonočnih praznikih na dopis g. Skalickya v »Kmetijskem listu« št. 11, v katerem kaže svojo ljubezen do kmetakega stanu s tem, da nas poščne kmetске žene imenuje »Domoljubove babe«, kar po naših mislih za g. vinarškega nadzornika pač ni olikano. Hoče se sicer oprati, toda kako? Očista nam, da se skrivamo pod raznimi izmišljenimi imeni. Če boče vedeti, katera so tista »izmišljena« imena, naj gre sam pogledat dotične dopise na okrajno glavarstvo — tam bo lahko videl, katera so, saj nas je podpisanih pet. — Gospod Skalicky nadalje pravi, da smo se me izmišlile čisto navadno laž, da je dal on žito zapleniti. Da, to bi bila res čisto navadna laž, toda tega tudi ne nikdar trdile nismo, ker vemo, da on ni imel tolike oblasti, pač pa bi bil nam on takrat lahko pomagal, ko smo bile osebno pri njem. Takrat naj bi nam bil povedal, da se zoper odredbo okrajnega glavarstva lahko pritožimo na višje mesto, to je na deželno vladu, pa on tega ni storil, in če je res tak ljudski in kmetijski prijatelj, bi bil šel takrat z nami na okrajno glavarstvo in se tam za nas potegnil, da bi dobile žito nazaj. Zato smo torej prišle h gospodu Skalickyu, da nam vrne žito, ker je bil on takrat okrajni žitni nadzornik in kot tak je imel gotovo veliko vpluva in zaupanje pri takratnem okrajnem glavarju, pa on se ni za nas potegnil, ampak nas je kratkoma odslavil na okrajno glavarstvo — seveda brez vsakega poštenja. Taka je stvar, g. Skalicky, in nič drugačna. Pričakujemo od Vas, da držite svojo obljubo in nam v kratkem pošljete 1000 K za volilni sklad SLS, ki kateri pripadamo. — V dopisu se g. Skalicky sam hvali, kako stvaren govor o gospodarskem programu »Samost. Km. S.« je imel; no, pa saj dobro vemo, kaj pravi naroden pregovor: Lastna bvala, cena mala. Prizadete gospodinjice.

Listek

Junakinja iz Štajra.

Povest. Prevaja ...

(Dalje.)

LISTEK.

Tako je Štefana dajala hvalo zakonskemu stanu, da bi potolažila mater, kateri se je zopet razjasnil popreje tako temni obraz. Toda mati Švertnerica je ravno tako malo kakor popreje Henrik, umela, da ta hvala, ki prihaja iz ust božje zaročenke, ni žensko hrepenenje, marveč beseda svetega Duha, ki ni v nobeni zvezi z zemskimi nagoni. Vsa vesela je vzkliknila:

»Štefka, moje ljubo dete, o kako si me potolažila, ker si tako lepo govorila o zakonskem stanu, kakor bi niti jaz ne mogla! Toda, če veš kako svet in milostipoln je zakonski stan, zakaj pa potem ne maraš podariti svoje roke plemenitemu možu, ki je najvišji gospod v deželi, obenem pa tako krasan in te tako goreče ljubi? Ničesar ne rečem, pristoje voljo imaš, toda moj otrok, kadar — se vrne iz Dunaja, da snubi nevesto — ki si jo je izbral, ... otrok moj, slišala sem, kaj je rekel — otrok, ti si, ki te ljubi, tako gotovo, kakor gotovo sem te rodila in darovala našej ljubej Gospej — o takrat zahvali Boga in se spomni svoje matere, svojih bratcev in sestrice, vseh štajercev in ne odreci mu svoje roke in svojega srca, dobro je pri njem spravljeno, to ti pravi tvoja mati: Ne pahnj srede proč od sebe —«

»Mati, mati,« je tiho prosila Štefka. »Ne tako, saj ni tako.«

Žena pa je priščno nadaljevala: »Spomni se na svojo mater, ki sem taka sirota, nobenih gostov, gostilna je prazna, nobenega za-

služka, povrhu pa še ta bolni revček, sedaj pomisli, če tako imeniten in bogat gospod vzame za ženo moje ljubo dete... pusti me govoriti... Sedaj moram govoriti — ne vem, kaj bi storila — kako bi se Bogu zahvalila! O jej, in vsi katoličani v Štajru... bi se oddahnili, ker bi zanje minuli hudi časi. Če bi Štefka prosila, bi jim še posebej zidal cerkev, tako veliko, kakor je admontska stolna cerkev.«

»Mamica, ljuba mamica, saj ni tako!« je prestrašeno odgovorila Štefana. »Beži, mamica, beži, nikar si tako ne domišljuj: vsi moški vlečejo dekleta, tudi dobri, vsi, prav vsi, pa naj si bo kdor hoče, saj bi ne smelo tako biti, pa je vendarle tako. Če pa je stotnik izjema in resno misli, o mamica,« sklenila je roke, »o joj, to bi bila nesreča, gorje, strašno gorje za nas in zanj! Li ne veš, da je njegov oče Hendel! Kruti mož, ki me je — na lažno se je zdržnila — postavil na sramotni oder! Misliš li, da bi on dovolil, da me njegov sin — rajši ne govorim, vse skupaj so le sanja in prevara.«

»Meni se ni nič sanjalo vse je res, nisem noral!« je rastla mati. »Kaj, da ne bo dovolil? Moral bo! Noben človek v Štajru ne mara več zanj, ves Štajer se je obrnil od njega proč, vse gleda samo na njegovega sina!«

»O mati... če bi bilo tudi res, kar praviš, in če bi tudi Henrik katolicanom v Štajru zidal cerkev... ako vzame katoličanko, kako dolgo pa bo to trpelo, in bo zopet udaril luteran iz njega... seveda, če je kdo zaljubljen, potem obeta nebesa, toda... potem je kmalu vsega konec in vse je pozabljeno... in dekleta bi izgubilo in zapravilo svoje dušo za nič in zopet nič.«

»On pa ne bo pozabil!« je s trdo roko udarila mati ob smrekovo omaro. »Ti zabavlaš črezenj, toda ni lahkomišeln fant, sicer bi ne bil takrat tvegal svojega življenja, ko te je... rešil sramotnega odra... Sicer bi ne bil ubogih siromakov rešil z vsilje in bi ne bil stal na strani patru Albertu, ko so ga psovali ljudje. Ti vse pozabiš, deklet. To ni prav, to se bo vse matčevalo.«

»Ne, ničesar ne pozabim. Nikdar ga nisem imela za lahkomišelnega fanta,« se je mirno branila Štefana. »Vem, da je plemeniti gospod in prav zaradi tega mi je hudo, ker je luteran o kako bi mu želela in privoščila pravo vero...«

»No vidiš!« si je mati veselo udarila roke, »moraj priznati, da je plemeniti gospod. Ljubi Bog bo že vse drugo naredil. O, videla te bom z nevestinim vencem na glavi! O moj ljubi Bog in moj Gospod,« solze veselja so se ji priiskrile v oči, »moja Štefka — na ženica imenitnega in pogumnega gospoda! Moja Štefka bo postala visoka, plemenita gosna, jemanasta, res ne vem, kaj vse bi storila ljubemu Bogu, če kaj takega doživim!«

Štefani se je žalosti krčilo srce bolj sedaj, ko je mati plavala v veselju, kakor prej, ko jo je kregala. Z nevestinim vencem me boš videla, mati... je pomislila v svojem srcu, to bo takrat, kadar bom preoblečena, ali pa, ko bom ležala v mrtvaški krsti, drugače nikdar. Nikdar ne kot zemeljsko nevesto, Štefana bo ostala Jezusu zvesta.

Švertnerica je veselo in goreče nadaljevala: »V treh tednih se povrne z Dunaja in potem pride po svojo izvoljenko. Štefka lepo priliva cveticam, da bodo lepo cvetele, kadar pride po svojo izvoljenko... po Božiču je njen god — Štefanin. O Jezes, Jezes!« se je hihetala. »Kako fino je vse to povedal.«

Deklica je v tihi molitvi gibala z ustnami. »Moj najljubši, moj najljubši!« je kopnela njena duša k Bogu. »Mrzlo je,« je mrza tresoč se rekla. »Lucec, če bi le imela še eno odefo zate — čakaj, prinesem ti svoj predpasnik.« V srcu pa molil: O moj Bog v nebesih, ne zapusti me! O kaj naj počnem, ko bo šlo zares, Alberta ni tu, pater Ertelji bo držal z materjo... o Bog, morala bom proč iz Štajra... in zapustiti svoje ubogo mamico ter svoje bratce in sestrice... da se mu umaknem izpred oči, da me ne bo videl nikoli več. — »O to bo pa hudo, Lucec, kajne, če bo sestra morala na poi.«

Tedaj je nekdo potrkal spodaj na vrata. Gori prihaja moški glas: »Ni-li tu bolno dete?«

Švertnerica je veselo vzkliknila, vzela je luč, pustila je v temi svojo hčerko in je odhitela po stopnicah doli.

V par trenutkih je veselo sopihala nazaj, za njo pa je preudarno stopal zdravnik. Govorila mu je nazaj: »Gospod, učeni gospod, le kar naravnost naprej, zgoraj bom pustila vrata odprta,« skočila je naprej, ves obraz ji je bil rdeč od sladkega veselja in hitrosti.

»Doktor! Štefka! Doktor prihaja k našemu Lukcu! Jezes, kako sem vesela.« S svečo v roki je urno hitela k klečeči Štefani, ki se je molče ozrla na mater.

»Vidiš, sedaj pa vidiš!« je zmagujoč, z močno udarjajočim srcem rekla deklici. »Res je šel ponj! Ali nisem rekla! Pa takoj je šel! Saj se ve, zakaj je šel ponj! Zato, ker je Lukec Štefkin bratec. O otrok, glej, kako je dober, kako tebi na ljubo stori vse! Ni-li to lepo od njega? Štefka! Kaj praviš na to? Daj, reci no kaj.«

»Lepo je od njega,« je trudno rekla in se je dvignila s kolena. O gorje, je pomislila, kakšen čas sedaj prihaja... O Bog... kakšen vihar!... O moj Jezus, saj bom vse prenesla, samo Ti me ne zapusti, ne pusti, da bi omahnila.

Sedaj je vstopil doktor. Nežno je vzela iz zibelke dete, da mu ga pokaže.

(Dalje.)

Imate bolečine? V obrazu? V celem telesu? Vaše mišice in žilice Vam odpovedujejo? Poizkusite pravi Fellerjev Elza-fluid! Bodete se čudili 6 dvojnati ali 2 veliki steklenici 36 K.

Ali trpite na počasni prebavi? Na slabem apetitu? Zaprtju? Proti temu pomagajo prave Fellerjeve Elza-kroglice! 6 škatlic 18 kron. Prava želodec okrepčujoča švedska tinktura 1 steklenica 15 K. Omet in poštnina posebej a najceneje. Eugen V. Feller, Stubica donja, Elza trg št. 16, Hrvatska. A

Vabilo

na

redni občni zbor

Mlekarske zadruge r. z. z o. p. na Vrhniki

ki se vrši

dne 25. aprila 1920 ob 4. uri pop. v Rokodelskem domu na Vrhniki.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora,
2. Poročilo načelnstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Potrjenje računskega zaključka za leto 1919.
5. Volitev načelnstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

K obilni udeležni uljudno vabi

ODBOR.

Izjava.

Podpisani Jože Patčar, izjavljam, da obžalujem vse žalitve, ki sem jih izrekli proti g. Ivanu Rusu, posredniku in gostilničarju na Grosupljam, slasti pa očitek glede korara. Priznavam, da so moje besede brez vsake podlage, in se zahvaljujem g. Rusu, da mi je odpustil in od zasebe obložbe odstopil. — Velika Račna, dne 12. aprila 1920.

Jože Patčar.

ki bo storila 15. maja je naprodaj v Kupnišču na Trateniku pri Kranju.

Proda se dobro šivalni stroj.

Cena po dogovoru. Rima Petkovšek, Bevka 26, Vrhnika.

Semenska domača detelija, lucerna, grahara

se dobi v poljubni množini pri Fran Pogačnik, Ljubljana, Dunaška cesta 36.

Modna in manufakturna trgovina

Ivanka Praprotnik,

Sv. Petra cesta 29, Ljubljana
naročanja št. občinstvu, da je ravno kar došlo
fino volneno blago za ženske obleke v črni,
modri, zeleni in ružjavi barvi, žamet, sukno,
blacovina, kontenina, platno za rjuhe, cvilih,
raznobarvne satenaste odeje t. t. d. Kdor hoče
dobro blago in po ceni kupiti naj se obrne
na to domačo trgovko. Vzorci in ceniki se ne
razpošiljajo.

Z o p e t

ogromno pošiljatev
manufakture naravnost iz inozemstva je
prejela tvrdka R.
Stermekci v Celju in
sicer volne, čefirje,
tiskanine, etamina,
batista za ženske
obleke, suknja kam-
garna in blacovine
za moške obleke,
belega in pisanega
platna za perilo, kio-
ta, cvilna, robcev,
svile in še mnogo
raznega drugega bla-
ga, katero se prodaja,
zaradi nakupa v ve-

likanskih množicah po čudovito nizkih cenah.
Raznatega vedno velika zaloga lastnega izdelka
sraj, predpasnikov, bluz, kril, ženskih moških
in fantovskih oblik, po zelo nizkih cenah. Cevlji,
ženski, moški in otroški vedno v velikanski iz-
biri, pristno ročno delo od lastnih čevljarjev.
Ilustr. cenik zastoj! Na debelo samo v I. nadstr.
Veletrgovina R. Stermekci, Celje stev. 305.
razpošiljalna Slovenija.

imate bolečine? V lice?
V celem telesu? Vas muči
glavobol? Trgajte po u-
dih? Trpite na reumatizmu
in gihu? Ste se prehlad-
li? Ne morete spa? Niti
delati? Ste nervozni in
preveč občutljivi za mrzli
zrak?

Poizkusite vendar Feller-
jev pravi Elizafluid! Čudili
se bode! Občutili bode
čustvo zadovoljnosti! Re-
šeni ste bolečin in hvalite
Fellerjev Elizafluid kot do-
brega prijatelja v hudih
dneh. 6 dvojnatih ali 2 ve-
liki specialni steklenici
36 K. Zagorski sok proti

kašlju in pranim bolečinam, 1 steklenica 6 K.

Vas že odoč ni v redu? Trpite na počasni
prebavi? S abem apetitu? Imate mlo, za-
nesljivo odvajajoče sredstvo?

Oj, kako bode zadovoljni, ako samo poiz-
kusite Fellerjeve prave Eliza-kroglice! Te so
res dobri! 6 škatlic 18 K. Zelodec okrepu-
joča švedska tinktura, 1 velika steklenica
15 K. Pravi balsam, 12 malih steklenic 36 K.

Lahko se na-
ročite!

Fellerjev Eliza-
mrčesni pra-
šek, 1 vel. škat-
lica 6 K. Zobne
kapijice, ste-
klenica 4 K. — v.
Očesne kapiji-
ce 4 K. — v. Za-
nesljivo mazilo
zoper arbečino
in arbečico, lon-
ček 10 K. Močna francovka v steklenicah po
8 K in 22 K. Omot in poštna poseba, a naj-
ceneje! Eugen V. Feller, lekarnar, Stubica
donja, Elizabtg št. 18, Hrvaška.

Primešaj krmi Mastin

enkrat na teden eno pest. Ob pomajkanju krme
ko uporabljajo nadomestilna sredstva za krmi-
la pa se primeša dvakrat na teden. Prašek
Mastin, dietetično sredstvo, za živino, je dobil
najvišje kolajne na razstavah v Londonu, a Pa-
rizu, v Rimu in na Dunaju. Tisoči gospodarjev
hvalijo Mastin, ko ga enkrat poizkusijo, in ga
ponovno rabijo. 5 zavojev praška Mastin zado-
stuje za 6 mesecev za enega praščka ali vola.
Ako se Mastin pri vas v lekarnah in trgo-
vinah ne dobi, pošljite ga naročite po pošti. 5
zavojev Mastina 20/50 poštnine prosto na dom.

Mazilo zoper garje

(naftomazilo) uniči pri ljudeh in živini. garje,
lišaj, arbečico, kožne bolezni, izpuščaj, Ne
smrdi, nemaže perilo, 1 lonček 8 kron. Po pošti
10 kron 50 v.

Lekarna Trnkóczy
Ljubljana, Kranjsko. Zraven rolovača.

Več dobrih gozdnih tesačev

sprejme takoj za celoletno dobo proti dobri
plači Franc Pust, tesarski mojster, Ljubljana.

Kup m vsako množino orehovih hlodov
kakor tudi stoječe orehe, 2—3 m dolge in od
30 cm debeline naprej. — Ponudbe na Andrej
Kregar, strojno mizarstvo, št. Vid n. Ljubljano.

Hlode (krlje)

deske, trame, kostanjev les,
gozdove in oglje iz mehkega
in trdega lesa kupi po najvišji
ceni vsako množino družba IM-
PEX v Ljubljani, Krekov trg 10.

**Agitirajte
za
'Domoljuba'**

Cementna strešna opeka

najbolj trpežne vrste
se dobi pri tvrdki

Ivan Jelačin, Ljubljana
Emonska cesta 2, 4709

LJUDSKA POSOJILNICA

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 8

obrestuje hranilne vloge po čistih

3%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je
največja slovenska posojilnica in je
imela koncem marca 1919 nad 40 mi-
lijonov kron vlog in nad 1 milijon
enstotisoč kron rezervnih zakladov.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.

**Miši - podgane
stenice - ščurki**

in vsa golazen mora poginiti ako porablja mo-
najbolje preizkuš. in splošno hvaljena sredstva kot
proti poljskim mišim 8 K, za podgane in miši 8 K,
za ščurke 10 K, posebno močna tinktura za stenice
7 K, uničevalec moljev 6 K, prašek proti mrčesom
6 K, mazilo proti ušem pri ljudeh 5 in 10 K, mazilo
za uši pri živini 5 in 10 K, prašek za uši v obleki in
perilu 6 K, tinktura proti mrčesu na sadju in na re-
lenjadi (unič. rastl.) 6 K, prašek proti mravljam 6 K,
mazilo proti garjam 10 K.

Pošilja po povzetju Zavod za eksporti:
M. JUNKER, Petrinjska ul. 3, ZAGREB 1.

Oglje

četudi drobno, kupi in plača najvišjo
ceno Regovo & Komp., Ljubljana, Ko-
lodvorska ulica št. 31.

in vsako množino

trtega prediva

po najvišji ceni. Cenjene ponudbe na naslov:
Ivan N. Adamič, vrvarna, Ljubljana.

Tvrdka Rudolf Niefergal

Maribor, Koroška cesta 1.

Priporoča vedno bogato izbiro manufaktur-
nega in modnega blaga.
Zmerne cene! Solidna postrežba!
Prepričajte se!